

Miten lisätä luontoa kaupunkiin? Töölönlahdenpuiston lajistoseurantojen tulokset 2024-2025

Kaupunginpuutarhurienseuran webinaari 3.3.2026

Jani Järvi, ryhmäpäällikkö, biologi (FM)

Sirpa Paavilainen, maisema-arkkitehti, MMK

Ramboll Finland Oy

Iiris Lettojärvi, suunnitteluasiantuntija
Helsingin kaupunki

Helsinki

Sisältö

1. Tilaajan tavoitteet seurannalle ja saatu hyöty
2. Töölönlahdenpuisto ja tausta seurannoille
3. Selvitysalueet ja -menetelmät
4. Kasvillisuusseuranta
 - Tulokset
 - Johtopäätökset ja suositukset
5. Pölyttäjä- ja linnustoseuranta
 - Tulokset
 - Johtopäätökset ja suositukset
6. Yhteenvedo

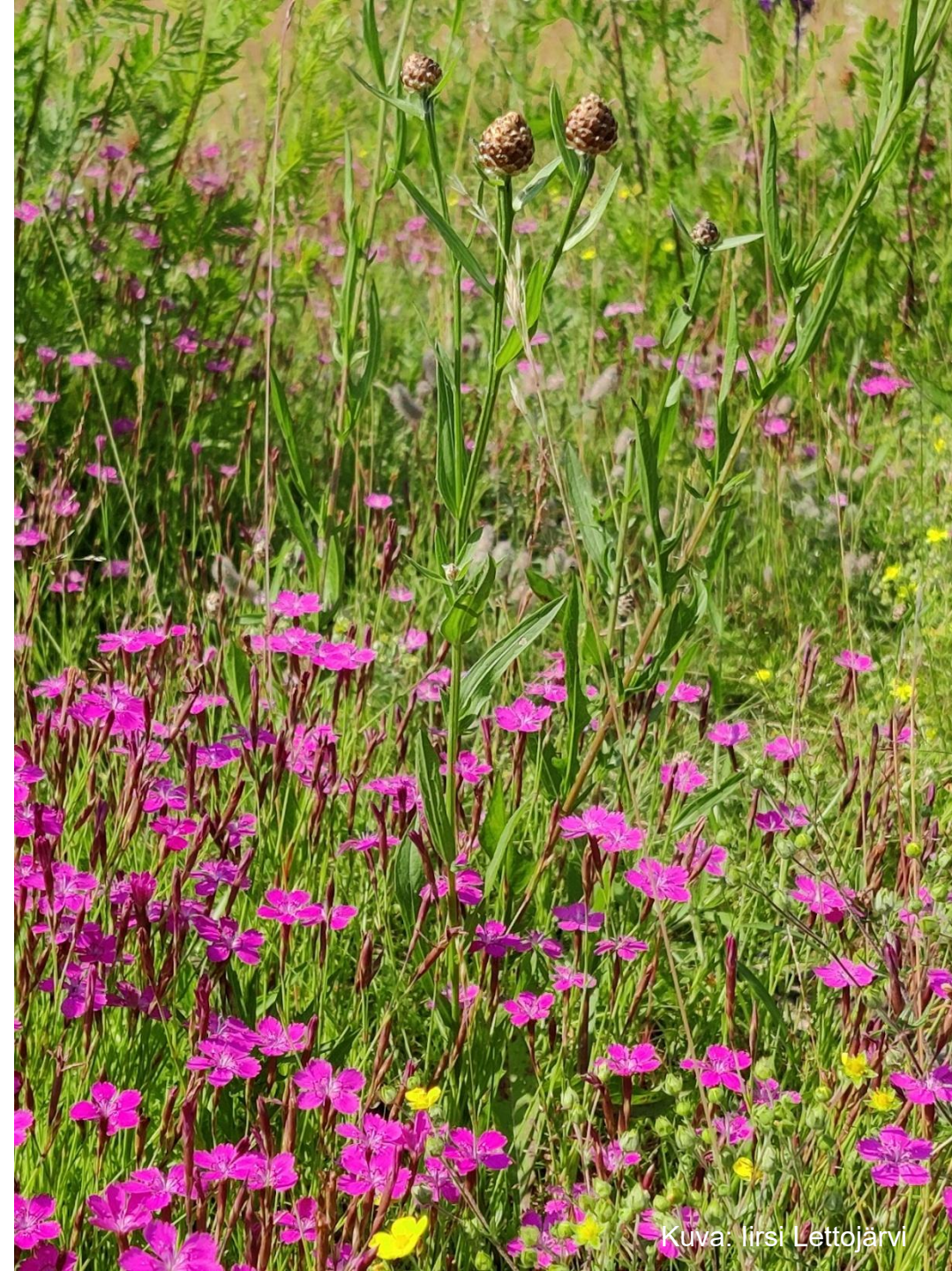
Tavoitteet seurannalle

- Monimuotoisuuden tukeminen ja lisääminen on puistosuunnittelun keskeinen tavoite Helsingissä
 - Seuranta tavoitteiden toteutumisesta vielä vähän rakennetuilta viheralueilta
 - Tutkittua tietoa puutarhalajiston vaikutuksesta monimuotoisuuteen ylipäänsä vähän Suomesta
- Töölönlahdenpuiston eri ikäiset uusniityt ja kesäpuiston eri tavoin perustetut niittymäiset alueet antoivat hyvät lähtökohdat niin pölyttäjien, lintujen kuin kasvillisuuden seurantaan
 - Vuosina 2024-2025 toteutettu toimenpiteitä puiston kohentamiseksi
- Seuranta jatketaan 2026-2027

Seurannasta saatu hyöty

- Tuloksia hyödynnetty tuoreeltaan toteutettujen kesäpuiston väliaikaisten ja pysyvien ratkaisujen suunnittelussa
 - Kasvivalinnat
 - Kunnossapito
 - Vahvistus suunnitteluratkaisujen toimivuudesta
- Puiston uudistaminen on suunnittelussa ja siinä on jo hyödynnetty saatuja tuloksia
 - Puistosuunnitelma valmisteluvaiheessa
- Tiedon vieminen suunnittelun ja hoidon ohjeistukseen
- Vuosien 2024-2025 tulokset julkaistu
 - [Töölönlahdenpuiston lajistoseurannat 2024-2025 Osa 1 Puiston kasvillisuus](#)
 - [Töölönlahdenpuiston lajistoseurannat osa 2 - Pölyttäjähönteiset ja linnusto](#)

Töölönlahdenpuiston muutos ja tausta seurannoille

- Töölönlahdenpuisto sijaitsee keskeisellä paikalla Helsingissä ja alue oli pitkään laajaa nurmikenttää
- Suurelta osin Kluuvinlahdesta täytetty alue toimi ratapihana ja VR:n tavara-asemana 1980-luvun lopulle
 - Odottanut puistosuunnitelmaa ja sen toteuttamista pitkään, minkä aikana alueelle on toteutettu useita väliaikaisiksi tarkoitettuja puistosuunnitelmia
- Kaupunki toteutti vuosina 2024 ja 2025 alueelle väliaikaisia ja kokeiluluontoisia puistoratkaisuja (istutukset, kylvöt, uudet rakenteet)
 - Tavoitteena viihtyisyyden lisääminen ja luonnon monimuotoisuuden tukeminen, erityisesti pölyttäjät
- Seurantojen tarkoituksena oli tuottaa tietoa:
 - Kasvilajiston kehityksestä ja niityn perustamistavan ja hoidon vaikutuksesta lajistoon
 - Puistoratkaisujen vaikutuksista pölyttäjiin ja alueella runsaina ruokaileviin valkoposkihanhiin sekä muuhun linnustoon
 - Tuotettua tietoa voidaan hyödyntää alueiden hoidossa, sekä vastaavien niittyjen tai istutusten toteutuksessa

Töölönlahdenpuisto ennen kesäpuiston rakentamista
Kuva: Hemmo Rättyä/Helsingin kaupunki

Töölönlahdenpuisto lokakuussa 2025
Kuva: Tuukka Ylönen/Helsingin kaupunki

Kasvillisuusseurannan tulokset

Tulokset: Ratapihaniitty

- Kokonaisuutena alue on elinvoimainen ja edustava uusniitty, jossa kasvillisuus on jo vakiintunut
- Lohkot erosivat jonkin verran toisistaan niin ominaisuuksiltaan kuin lajimäärältään
- Yhteensä alueelta havaittiin kasvilajeja:
 - Lohko 1: 90 eri kasvilajia (2024: 78 kasvilajia)
 - Lohko 2: 71 eri kasvilajia (2024: 62 kasvilajia)
 - Lohko 3: 94 eri kasvilajia (2024: 80 kasvilajia)
- Niittykasveista kaikkein yleisimpiä olivat punanata, ahdekaunokki, hopeahanhikki ja pietaryrtti. Melko yleisiä olivat jänönapila, rantatädyke, siankärsämö, ketoneilikka, nurmikaunokki ja peurankello
- Ratapihojen tyypillisestä kasvillisuudesta esiintyi rohtorastia, ketomarunaa, neidonkieltä ja harmiota
- Kasvillisuudessa näkyi alueen vanhat muutokset esim. kasvualustassa (esim. vanhat reittilinjaukset ja uusitut kasvualustat)

Vuosien 2024-2025 eroja Ratapihaniityn eri lohkoilla

Tulokset: OmaStadi-niityt

- Niittyalueet olivat nuoria (perustettu 2023), eikä kasvillisuus ollut vielä vakiintunut. Niityn ulkoasu oli hyvin erinäköinen seurantavuosina
- Lajimäärät:
 - 1. lohko 2024: 78, 2025: 54
 - 2. lohko 2024: 30, 2025: 42
- Vuonna 2024 hanhien laidunnus vielä näkyi, mutta vuonna 2025 aitaus oli poistanut laidunnusvaikutuksen, sillä hanhet eivät päässeet alueelle
- Vuonna 2025 valtalaji oli päivänkakkara, joka kuitenkin saattaa olla jonkinlainen niittyjen pioneerilaji
- Lajiston kehittyminen näkyy vasta tulevina vuosina

Vuosien 2024 (yllä) ja 2025 (alla) eroja OmaStadi-niittyalueilla

Tulokset: Kesäpuiston niittymäiset alueet

- Seurannassa olivat mukana kolme eri toteutustapaa, yhteensä yli 30 lohkoa
 - Heinä-perenna-alue
 - Monivuotinen niitty
 - Yksivuotinen niitty
- Suunnitelmien lajikirjo oli laaja, mikä näkyi myös seurantavuosien aikana
- Kokonaisuudessaan niittyalueet olivat erittäin näyttäviä ja upeita, mutta alueita myös hoidettiin intensiivisesti
- Lajistossa esiintyi myös suunnittelemattomia lajeja ja yllätyksiä. Täyttä varmuutta mistä ei-toivotut lajit olivat tulleet ei ole, mutta mahdollisia lähteitä ovat ulkomaiset siemenseokset ja/tai kasvualusta

Kesäpuiston niittymäisten alueiden istutuksia

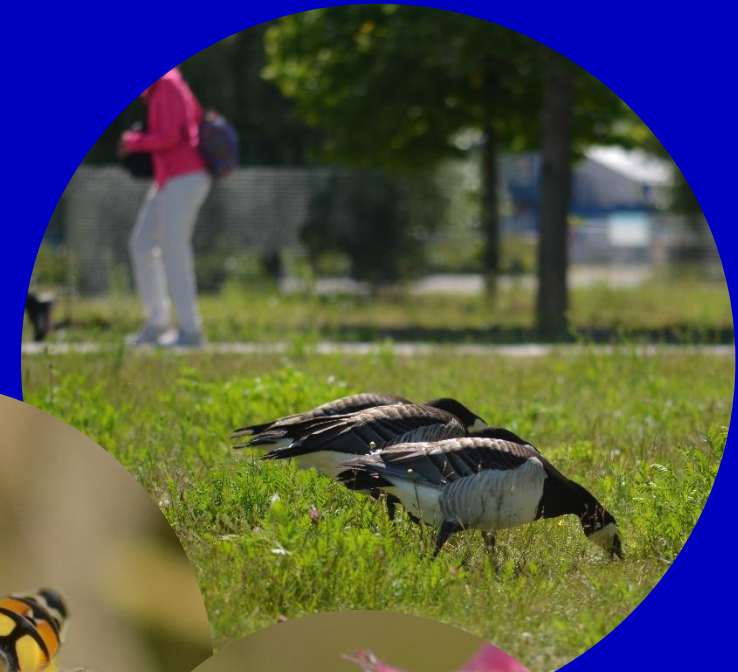
Kasvillisuusseurannan johtopäätökset ja suositukset

Kuvat: Jani Järvi

- Sääolosuhteilla oli merkittävä vaikutus niittykasvien kasvuun ja alueiden ulkoasuun
 - Hoidossa tulisi huomioida kunkin kasvukauden olosuhteet
- Niittyalueiden kasvillisuuteen vaikuttavat monet tekijät ja esim. kasvualustan vaikutukset voivat näkyä niittylajistossa useita vuosia
 - Erilaiset arvaamattomat tekijät siemenseoksissa, kasvualustoissa ja vuotuisissa sääolosuhteissa ovat aiheuttaneet ennakoimattomia muutoksia
- Kylvölajistolla voidaan saavuttaa näyttäviä kasvillisuusalueita, mutta niiden suunnittelu ja hoito vaativat resursseja
- Perennaistutukset nousivat seurantojen perusteella esille varmana vaihtoehtona

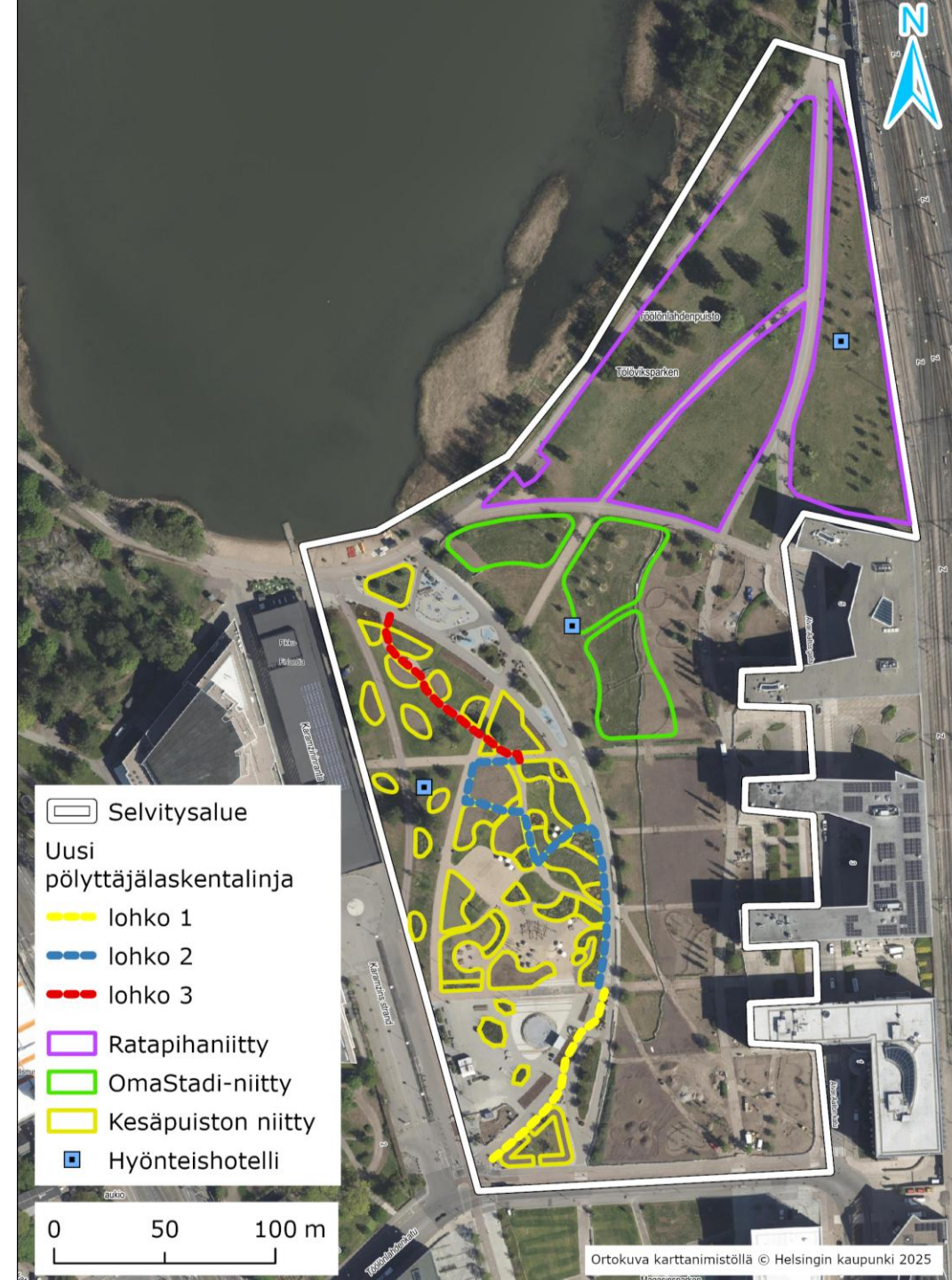

Pölyttäjä- ja linnustoseurannan tulokset

Tulokset: pölyttäjät

- Seurannassa havaittiin:
 - 14 eri kimalaislajia
 - 14 erakkomehiläislajia (maamehiläiset runsaimpia) ja ihmisen kasvattama tarhamehiläinen
 - 10 perhoslajia
 - 10 kukkakärpäslajia ja runsaasti muita määrittämättömiä kärpäslajeja
- Vuosien välillä runsaasti luontaista vaihtelua ja 2. seurantavuosi lisäsi lajimääriä
 - Perhoset todella vähissä vuonna 2025 kylmän alkukesän vuoksi
- Hyönteishotellit asutettiin heti ensimmäisenä vuonna: eniten pesiä itäisimmässä hotellissa
 - Sekä kanto- että simamehiläisten pesiä havaittu, läntisimmässä vain simamehiläisten

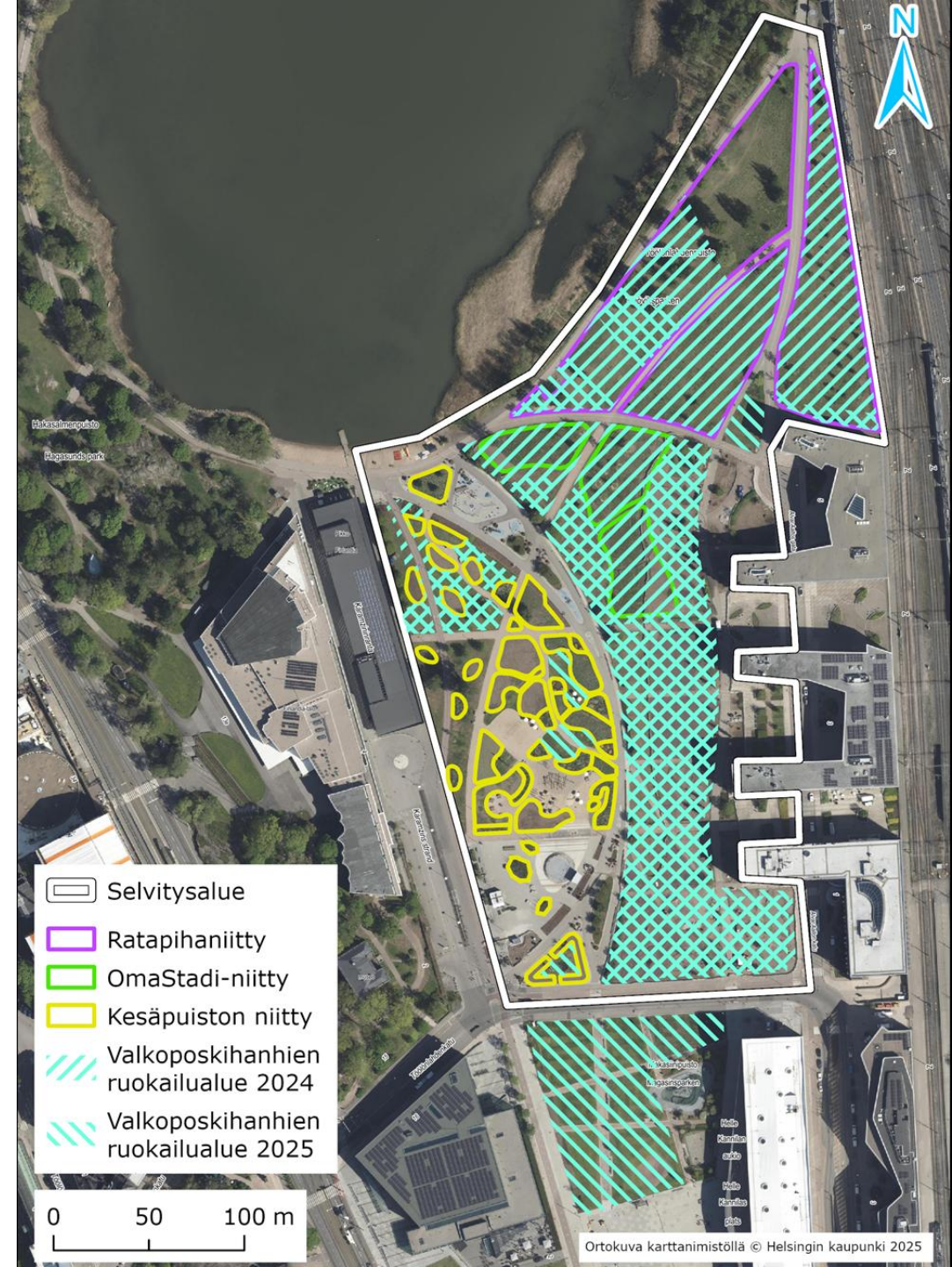

Kuvat: Jani Järvi

Vuosina 2024-2025 Töölönlahdenpuistossa havaittuja pölyttäjälajeja

Tulokset: linnusto

- Valkoposkihanhiiden laidunnusta kaikilla nurmialueilla
 - Hanhiiden runsaus alueella vaihtelee kesän mittaan: runsaimmillaan heinäkuussa
 - Aitaamisen myötä ei enää OmaStadi-niityillä vuoden 2024 jälkeen, ja laidunnus vähäisempää kapeilla ja vilkkailla nurmialueilla kesäpuiston alueella
- Valkoposkihanhiiden lisäksi puiston alueelta tavattiin 28 muuta lintulajia
 - Varpunen (EN), västäräkki (NT) ja haarapääsky (VU) taantuneita lajeja, joita havaittiin niityillä

Kuvat: Jani Järvi

Töölönlahdenpuiston lintuja vuosina 2024-2025:
valkoposkihanhiemoja poikasineen, kivitaskujen poikasia ja varpunen hiekkakylvyssä

Pölyttäjä- ja linnustoseurannan johtopäätökset

- Puisto tarjoaa runsaasti ravintoa monille yleisille pölyttäjähyönteisille
 - Tarhamehiläinen, kontu- ja kivikkokimalainen, nauris- ja lanttuperhonen ja kukkakärpäset runsaimpia
 - Runsaimmat lajit ja lajit yleisesti pääasiassa generalisteja
- Kasvilajivalinnoilla voidaan tukea harvinaisempia pölyttäjiä
 - Esim. laastiseinämehiläinen ja kesantoiskosmehiläinen
- Aitaamalla voidaan estää, ohjata ja vähentää valkoposkihanhien laidunnusta, mutta hanhet oletettavasti tulevat ruokailemaan puistossa aina jatkossakin
- Puiston niityt tarjoavat ravintoa useille hyönteis- ja siemensyöjälinnuille
 - Talventörröttäjät olisi hyvä säästää
- Puistoon voisi lisätä pesäpaikkoja kolopesiville linnuille niiden elinolojen parantamiseksi

Yhteenveto

- Vuosien 2024-2025 seurannoilla pystyttiin tuottamaan paljon tietoa, jota voidaan hyödyntää Töölönlahdenpuiston ja muiden viheralueiden suunnittelussa ja hoidossa
 - Suosituksia kasvilajivalinnoista ja niittyalueiden hoidosta
 - Selvitystietoa puistojen kyvystä tarjota ravintoa ja pesäpaikkoja eri pölyttäjälajeille
 - Hyönteishotellin sijoitussuosituksia
 - Keinoja valkuposkihanhien kulun ohjaamiseen
- Seurannan jatkaminen olisi suositeltavaa, sillä kahden vuoden ajanjakso on yleisesti luonto- ja lajistoseurannoissa hyvin lyhyt aika
 - Vasta vähintään kolmen vuoden seuranta alkaa antamaan tietoa mahdollisista trendeistä
 - Mahdollisuuksia lisätä seuranta- ja selvitysmetodiikkaa esim. pölyttäjien osalta (esim. keltamaljapyynti)

Kiitos!

Yhteystiedot:

Iiris Lettojärvi, iiris.lettojarvi@hel.fi

Sirpa Paavilainen, sirpa.paavilainen@ramboll.fi

Jani Järvi, jani.jarvi@ramboll.fi

Helsinki